

Mottagare
Regionstyrelsen

Slites lokala utvecklingsplan

Förslag till beslut

Regionstyrelsen beslutar att informationen mottages.

Sammanfattning

Att arbeta fram en lokal utvecklingsplan (process) handlar om att genomföra ett strategiskt arbete med fokus på utveckling på en specifik och avgränsad plats. Utvecklingsplanens upplägg utgår från en trestegsmodell; nuläge - vision och målbild – insatsplan/handlingsplan. I den lokala utvecklingsplanen beskriver bygden sitt läge efter tre perspektiv på attraktionskraft, leva & bo, etablera & utveckla och besöka & uppleva.

Slite beskriver i sin lokala utvecklingsplan bygdens mål att vara en bygd med ett gott utbud av offentliga och kommersiell service tillsammans med ett gott handelsutbud. Där det byggs fler bostäder för att möta framtidens behov. Det lokala företagsklimatet ska vara gott och genomsyras av social hållbarhet och samverkan. För såväl boende som besökare ska det vara trevligt att uppleva bygden året runt. Besökare ska fungera som goda ambassadörer för kommande besökare.

Ärendebeskrivning

Slite Intresseförening och Slite Utveckling AB fick i december 2021 900 000 kronor i återstartsmedel av Region Gotland till att ta fram en lokal utvecklingsplan för bygden. Beslutet från Region Gotland formulerades:

Stärkt platsutveckling i Slite 0,9 mnkr

Insatsens mål är att bland annat stärka lokal platsutveckling, attraktionskraft och det systematiska och strategiska utvecklingsarbetet – utifrån modellen, bo & leva, verka och besöka. Målsättningar är ett förbättrat företagsklimat och ökat samarbete mellan Region Gotland, lokala utvecklingsaktörer och företagare.

Region Gotland tanke och önskan är att Slite använder en del av medlen till processledning av en lokal utvecklingsplan (LUP) för er plats.

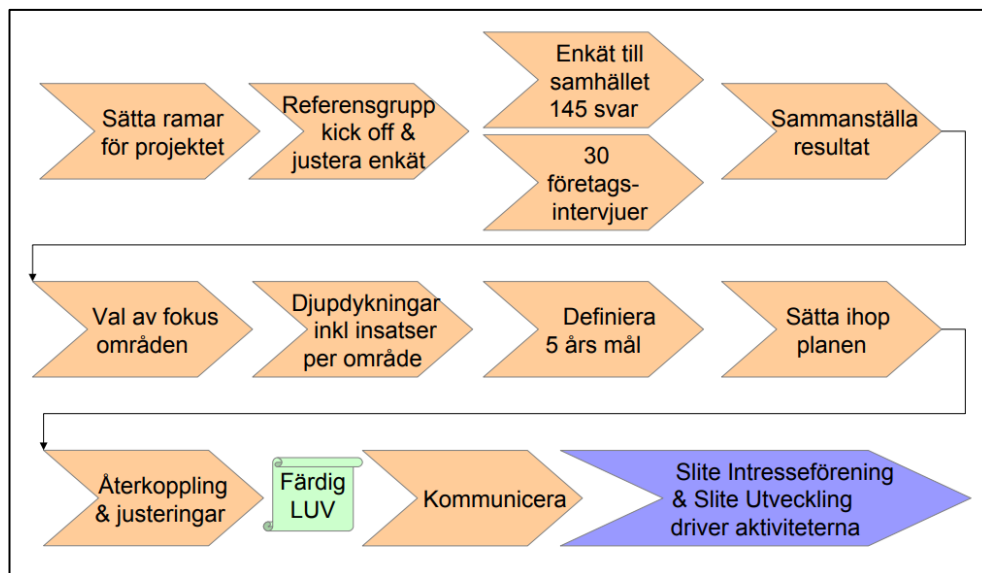
Mottagare

Slite Utveckling AB och Slite intresseförening i samverkan med övriga utvecklingsaktörer i bygden.

I december 2022 fick bygden genom Slite Utveckling AB ytterligare 300 000 kronor av Region Gotland till att genomföra prioriterade aktiviteter i bygdens

lokala utvecklingsplan.

Den lokala utvecklingsplanen (LUP) för Slite (hänvisas ibland till som ”LUV” i dokumentet) är en produkt av dialogmöten som har bedrivits lokalt i bygden under ledning av Slite Utveckling AB och Slite Intresseförening under 2022. Modellen för framtagning följde denna struktur i Slite:

Slite äger sin egen utvecklingsplan, som är ett verktyg för dialog i bygden, med närliggande bygder och lokala såväl som regionala utvecklingsaktörer. Styrkan ligger i den gemensamma planeringsprocessen och likt andra strategidokument behöver utvecklingsplanen utvärderas regelbundet. Slite Utveckling AB/Slite Intresseförening ansvarar gemensamt för uppföljning och revidering. För att nå störst framgång är bred representation och tillit i den lokala samverkansprocessen viktigt.

Allt material som utvecklingsaktörerna i Slite tagit fram finns tillgänglig för alla på hemsidan slite.nu. Där finns en film som presenterar analysmaterial samt färdig plan. Utvecklingsaktörerna i Slite har tagit fram ett ambitiöst och fördjupat analysmaterial. Utvecklingsplanen i sin helhet finns som *Bilaga 1* i ärendet, en sammanfattning finns som *Bilaga 2*.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningens bedömning är att ett lokalt arbete med att stimulera och stärka engagemanget och utvecklingskraften i bygden är av stor betydelse för en hållbar regional utveckling. Att bygder arbetar systematiskt med lokala utvecklingsplaner och/eller smarta landsbygdsstrategier som metod för att hantera lokala utvecklingssträvanden är en viktig del i ett långsiktigt och systematiskt arbete med landsbygdsutveckling och leder till stärkta bygder.

Bygdens lokala utvecklingsplan hanteras inom ramen för Region Gotlands *Arbetsmodell för landsbygdsutveckling*.

För Region Gotland är det värdefullt med en aktör som tar ansvar för att samla bygden i gemensamma och övergripande frågor, föreningen Slite Intresseförening och Slite Utveckling AB är sådana. Region Gotland anser att Slite tagit fram ett mycket ambitiöst och bra material vilket ger bygden goda möjligheter för fortsatt arbete med bygdens utveckling.

Slites Lokala utvecklingsplan var färdig under andra delen av 2023, sedan dess har det hänt mycket i bygden. Den fråga som lagts stort fokus på sedan dess är frågan om lokal bostadsförsörjning.

Möjligheterna och utvecklingen inom ramen för landsbygdsutveckling har en stor bredd och kan återfinnas inom följande prioriteringar och effektmål i den regionala utvecklingsstrategin Vårt Gotland 2040:

Prioriteringar Vårt Gotland 2040	Effektmål 2040
<ul style="list-style-type: none"> - Gå före i klimat- och energiomställningen - Stimulera innovation och förnyelse - Stärk och utveckla näringslivet - Utveckla attraktionskraften - Främja hälsa, delaktighet och trygghet. - Utveckla kulturen och ta tillvara kulturmiljöerna. - Stärk tillgängligheten. - Skapa förutsättningar för byggande och bostadsförsörjning.	<ol style="list-style-type: none"> 1. En god, jämlik och jämställd hälsa. 2. En trygg och attraktiv livsmiljö med goda uppväxtvillkor. 4. God utbildningsnivå och goda förutsättningar för livslångt lärande 10. God konkurrenskraft och tillväxt i näringslivet. 11. En inkluderande arbetsmarknad där kompetensen möter behoven 12. God tillgänglighet och hållbara kommunikationer

I genomförandeprogrammet för ”Näringslivets förutsättningar och innovation” finns flera mål till 2027 med tydlig koppling till detta ärende:

- *Gotlands attraktionskraft är stärkt*
- *Det finns goda förutsättningar för hållbar platsutveckling i bygder över hela Gotland.*
- *Näringslivsklimatet är bra och det finns goda förutsättningar att starta, driva och utveckla företag.*
- *Minst 300 bostäder per år har i genomsnitt byggts på Gotland 2022-2027.*

I Handlingsplanen har bygden angett Region Gotland som ansvarig/delansvarig för insatser. Respektive fråga behöver hanteras separat av berörd förvaltningen inom Region Gotland. Insatser som har primär koppling till Region Gotland och som behöver följas upp är:

- Trycka på Gotlandshem för ombyggnadsplanerna och förtätning av det ”gamla pensionärshemmet”.

Kommentar:

Gäller Tullhagsvägen 2. Gotlandsbem har själva indikerat för förtätning och behov av renovering på denna fastighet (enligt Slite Utveckling). Behöver undersökas vidare.

- Möte med privata ägare med mestadels tomma fastigheter för att diskutera möjligheter för lägenheter.

Kommentar:

Vad gäller Region Gotlands tomma fastigheter i Slite så har samtalen de senaste åren mellan Slite Utveckling och Region Gotland primärt handlat om Region Gotlands fastigheter:

- Köket på Kilåkern 2
- Tullhuset/Strandridharegården
- Vikhagen (f.d. rörlagret)
- Othem Närs 1:22

Utvecklingsaktörer i Slite presenterades på ett dialogmöte med Region Gotland den 25 januari 2022 ett förslag på "Samverkansmodell" kring Region Gotland mark och fastigheter i Slite. Återkoppling från Region Gotland har skett via mejl den 15 februari 2022, samt direktkontakt mellan Fastighetsavdelningen och Slite Utveckling.

Region Gotland har återkopplat att modellen som Slite föreslår passar inte det uppdrag Teknikförvaltningen har när det gäller egna fastigheter. Region Gotlands uppdrag för regionens egna fastigheter är att de ska rymma organisationens egen verksamhet och finns det inte ett behov inom organisationen ska lokalerna säljas på öppna marknaden.

- Sätta tryck på arbetet om mer planlagd mark för boende i Slite.

Kommentar:

Region Gotland äger relativt mycket mark i Slite.

Utvecklingsaktörer i Slite har under en längre tid haft mark- och bostadsfrågor inklusive fastighetsfrågor högst upp på sin agenda i samtal med Region Gotland. Bygden väntas inom kommande decennium att få nya behov kopplat till näringslivsutveckling runt exempelvis Heidelberg Materials Cement Sverige (f.d. Cementa) utveckling

Region Gotland kan i relation till utvecklingen titta på hanteringar av behovet av bostäder/ byggande för arbetskraft för att säkra kompetensförsörjningen.

Det finns fördelar med att Region Gotland framöver internt samordnar frågor som rör samhällsbyggnadsprocessen i bygden på ett mera sammanhållet sätt. Arbetet bör hållas ihop av Samhällsbyggnadsförvaltningen (SBF).

Region Gotland har tillsatt en tillfällig arbetsgrupp med förvaltningschefer för teknikförvaltningen, samhällsbyggnadsförvaltningen och regionstyrelseförvaltningen för att möta de frågor som rör samtliga förvaltningar. Det är ett sätt att kraftsamla kring bygdens utveckling och på ett framåtlat sätt närma sig platsens speciella förutsättningar och utmaningar kommande år.

- Utred möjligheten med regelbundna båtturer till befintliga bryggor runt naturreservatet och Enholmen. Sök driftsbidrag hos Region Gotland.

Kommentar:

Region Gotland är positiv till utveckling av Slite skärgård. Det är viktig nod för platsutveckling. Det finns synergieffekter med utveckling av en Nationalpark vid Bästeträsk.

Det finns flera finansieringsmöjligheter för olika faser i sådan process.

Utvecklingsprojekt till denna typ av förändring/ utveckling söks med fördel hos Leader Gute. Länsstyrelsen i Gotlands län är också en aktör som bör involveras. Region Gotland ansvarar inte för platserna/ bryggorna. Kultur- och fritidsavdelningen hade tidigare (1980/90-talet) stöd till badbryggor, toaletter och dylikt. Fram till den 31 mars 2023 har Kultur- och fritidsavdelningen haft ett stöd till så kallade samlingslokalhållande föreningar (Bygdegårdsföreningar/ Folkets Hus) vilket inte hade varit aktuellt i detta fall. Inom kort får Kultur och fritid ett nytt bidragssystem.

- Kontrollera med ansvariga för Gotland.com att det är en lämplig kanal för informationsspridning. Bjuda in alla intresserade föreningar och företag för att i workshop form registrera sig och visa event på Gotland.com

Kommentar:

Region Gotland ansvarar för plattformen gotland.com. Workshop har redan genomförts i Slite av medarbetare på enheten Hållbar tillväxt.

Den 1 maj började ett utvecklingsprojekt "Relocation Gotland" (RS 2023/ 542) som ägs av Region Gotland som innebär en utveckling av gotland.com med fokus på att projektet ska bidra till en positiv befolkningstillväxt, en attraktiv universitetsö och ett hållbart näringsliv.

- Samtal med Region Gotland, Teknikförvaltningen om att göra om en del av Torget.

Kommentar:

Slite är den serviceort där Region Gotland, Teknikförvaltningen (TKF) har investerat mest medel på utveckling av offentlig plats det senaste decenniet. Offentliga platser i Slite som har utvecklats är bland annat Torget, promenadstråk, grillplats och sitttytor på Strandpromenaden/ badet, ny brygga, tillgänglighetsramp och toalett på badplatsen, grillplats vid Lillungsrev och renovering av vatten och damm i parken med tillhörande planteringar.

TKF anlade den norra delen av Torget dvs. delen med grus för cirka 10 år sedan. Den norra torgdelen är ett modernt torg med grus till skillnad mot den södra delen som är hårdgjord yta (asfalt). Möjliga utvecklingsmöjligheter för Torget är att titta på rumsligheten och få de två olika delarna att hänga ihop på ett enhetligt sätt.

Teknikförvaltningen har fått "Investeringsmedel till landsbygdsutveckling" av regionstyrelseförvaltningen för att möta utpekade landsbygdsutvecklingsbehov (RS 2020/183). Tekniska nämnden har inte beslutat om utökad driftsbudget kopplad till investeringar, vilket innebär att alla projekt inte kan startas upp.

Teknikförvaltningen gör nu en översyn vilka av projekten som eventuellt kan genomföras utan utökad driftsbudget.

- *Parken: Utveckling av mötesplatser som möjliggör möten mellan generationer i samband med att en ny lekplats byggs. (TKF arbetar med processen kring en ny lekplats. Uppdraget är ännu inte upphandlat.)*

- *Aktivitetsredskap på en eller flera platser i sambället för att främja fysisk hälsa.*
  - *Plantera träd i sambället enligt behovet i I-Tree*
  - *Placera ut två Big belly (solcellsdriven papperskorg)*
- Be Region Gotland, Teknikförvaltningen sätta upp skyltar med pilar speciellt den på Torget.

Kommentar:

Teknikförvaltningen planerar för att hålla en dialog med Slite Utveckling och Slite intresseförening angående utpekade projekt inom ramen för Investeringsmedel till landsbygdsutveckling.

Teknikförvaltningen är i ett pågående arbete med att ta fram ett "Möbleringsprogram" där presenteras ett urval av utrustning till Region Gotlands offentliga platser som baserar sig både på hållbarhetskrav och estetik.

Möbleringsprogrammet ska ge förutsättningar till att skapa en god sammanhållen utemiljö med avseende på det offentliga rummets utrustning och möblering. Det påverkar vilka skyltar och dylikt som kommer att förordas.

Slite (Utvecklingsbolaget och Intresseföreningen) har fått medel till av Region Gotland för att arbeta vidare med de insatser som beskrivs i den Lokala utvecklingsplanen, 900 000 kronor (2021) + 300 000 kronor (2022). Inom ramen för detta bör en hel del aktiviteter kunna genomföras för att uppnå målen i utvecklingsplanen.

På regional nivå pågår flera övergripande platsutvecklingsprojekt/insatser från vilka det går att hämta lärdomar och nätverk till insatserna i Slite. Projekten är:

- Framåt – nu utvecklar vi Gotlands landsbygder tillsammans, Gubis
- Näringslivsdriven platsutveckling, Tillväxt Gotland/Gotland handel
- Vi Landsbyggare på Gotland, Leader Gute
- "Roma, Klintehamn, Hemse", ett samverkansprojekt i de tre orterna

EU-fonden för en rättvis omställning (FRO) och dess inriktning mot mineralindustrin på Gotland kommenteras inte i detta ärende.

Beslutsunderlag

Bilaga 1. Slites lokala utvecklingsplan.

Bilaga 2. Sammanfattning av den lokala utvecklingsplanen.

Bilaga 3. Signerad avsiktsförklaring mellan Region Gotland (regiondirektör) och ansvariga föreningar i Slite.

Regionstyrelseförvaltningen

Torsten Flemming
tf Regiondirektör

Skickas till

Slite Utveckling AB
Slite Intresseförening